

Dziennik urzędowy

OBWODU ZAMOYSKIEGO.

Nr 19.

Zamość, dnia 15. listopada 1916.

Rok 2.

Treść: 1). Do mieszkańców lubelskiego Jeneralnego Gubernatorstwa, 2). Do ludności Jeneralnych Gubernatorstw lubelskiego i warszawskiego, 3). Dary z okazji proklamacyi samodzielności Królestwa Polskiego, 4). Klasyfikacya środków przewozowych, 5). Ordynacya miejska, oznaczenie obszaru 11. miast, 6). Przydzielenie miejscowości Borowizna i Morgi do obwodu Zamoyskiego, 7). Zmiany w stanie osobowym funkcjonaryuszy gminnych, 8). Gminne i miejscowe kasy włościańskie, 9) Policya ogniowa, 10). Rejestry stanu, 11). Dar dla biednych dzieci szkolnych, 12). Zwalczanie bandytyzmu, 13). Sprzedaż amunicyi, 14). Zapobieganie zarazom, 15). Podjęcie czynności Towarzystwa Polska Macierz szkolna, 16). Założenie filii Wydziału Narodowego Lubelskiego w Cukrowni Klemensów, 17). Ustalenie cen za bułgarskie tytonie, 18). Rozp. Nacz. Wodza Armii z 20.X. 1916 dotyczące akcyzy od zapalek, 19). Wydawanie cukru dla pszczół, 20). Podwyższenie ceny papierosów Tanin 1½. 21). Uregulowanie obrotu skórą, 22). Uregulowanie sprzedaży chleba i mąki, 23). Uregulowanie konsumpcyi mięsa, 24). Zakaz wywozu bydła z obwodu Tomaszowskiego, 25). Zakaz rozszerzania czapism, 26). Zmiany na stanowiskach duszpasterskich, 27). Wynik spisu ludności:

Res. №. 1285 ex 1916.

1. *Do mieszkańców lubelskiego Jeneralnego Gubernatorstwa!*

Przejęci niezłomną ufnością w ostateczne zwycięstwo ich broni, i życzeniem powodowania, by ziemie polskie przez waleczne ich wojska ciężkimi ofiarami rosyjskiemu panowaniu wydarte, do szczęśliwej wywieść przyszłości, JEGO CESARSKA i KRÓLEWSKA MOŚĆ CESARZ AUSTRYI i APOSTOLSKI KRÓL WĘGIER ORAZ JEGO CESARSKA MOŚĆ CESARZ NIEMIECKI ułożyli się, by z ziem tych utworzyć państwo samodzielne z dziedziczną monarchią i konstytucyjnym ustrojem. Dokładniejsze oznaczenie granic Królestwa Polskiego zastrzega się. Nowe królestwo znajdzie w łączności z obu sprzymierzonymi mocarstwami rękojmię, potrzebne do swobodnego się swych rozwoju. We własnej armii nadal żyć będą pełne sławy tradycje wojsk polskich dawniejszych czasów i pamięć walecznych polskich towarzyszy broni we wielkiej obecnej wojnie. Jej organizacja, wykształcenie i kierownictwo uregulowane będą we wspólnym porozumieniu.

Sprzymierzeni monarchowie, biorąc należyty wzgląd na ogólne warunki polityczne Europy, jakoteż na dobro i bezpieczeństwo własnych krajów i ludów, żywią niepłonną nadzieję, że obecnie spełnią się życzenia państwowego i narodowego rozwoju Królestwa Polskiego.

Wielkie zaś, od zachodu z Królestwem Polskiem sąsiadujące mocarstwa z radością ujrzą u swych granic wschodnich wskrzeszenie i rozkwit wolnego, szczęśliwego i własnem narodowem życiem cieszącego się państwa.

Z najwyższego rozkazu JEGO CESARSKIEJ i KRÓLEWSKIEJ MOŚCI CESARZA

AUSTRYI i APOSTOLSKIEGO KRÓLA WĘGIER.

Jeneralny Gubernator:

Kuk, m. p.

Po uroczystem odczytaniu Proklamacyi przez P. Inspektora gubernialnego Generał-majora Stanisława Ursyn-Prószyńskiego z gmachu ratusza w Zamościu w dniu 5. listopada 1916, wysłany został następujący telegram:

Do Jego Ekscelencyi Wojskowego Jeneral-Gubernatora w Lublinie

W imieniu najwyższych zastępców Komendy obwodowej w Zamościu, zgromadzonych przy uroczystej proklamacyi przywrócenia Królestwa Polskiego w siedzibie, obwodu, proszą Waszą Ekscelencyę o złożenie najgłębszej i radosnej podziękii od ludności mego obwodu u stóp najwyższych tronów.

Komendant obwodowy:

Julian von Fischer

Pułkownik.

Res. №. 17521 ex 1916.

2. *Do ludności Jeneralnych Gubernatorstw lubelskiego i warszawskiego!*

Monarchowie sprzymierzonych mocarstw Austro-Węgier i Niemiec oznajmili Wam swe postanowienie utworzenia z ziem polskich, wyzwolonych z pod jarzma rosyjskiego, nowego samodzielnego Królestwa Polskiego. W ten sposób urzeczywistnia się najgorętsze pragnienie Wasze, które od wieku przeszło — zdawało się napróżno — żywiliście.

Powaga i niebezpieczeństwa tych ciężkich chwil wojennych, oraz troska o wojska nasze,

stojące w obliczu wroga, zmuszają nas zachować zarząd nowego państwa Waszego tymczasowo jeszcze w naszych rękach. Pragniemy jednak chętnie dać mu już teraz przy Waszym współudziale stopniowo urządzenia państwowe, które mają poręczyć trwałe ugruntowanie państwa Waszego, jego ukształtowanie i bezpieczeństwo.

Na pierwszym więc miejscu wojsko polskie.

Nie ustał jeszcze bój z Rosyą; w walce tej i Wy pragniecie wziąć udział. Stańcie więc przy nas jako ochotnicy i pomóżcie nam uwieńczyć zwycięstwo nasze nad Waszym prześladowcą.

Mężnie i z wielką chlubą walczyli obok nas bracia Wasi z Legionów Polskich; wstępując w ich ślady, w nowo powstać mających oddziałach wojskowych, które w przyszłości, złączone z Legionami, utworzą Polskie Wojsko. Będzie ono dla Waszego nowego Państwa siłą podporą i zapewni mu bezpieczeństwo na zewnątrz i wewnątrz.

Pod narodowymi Waszemi barwami i sztandarami, które nadewszystko umiłowaliście, macie osłaniać Ojczyznę Waszą. Znamy Waszą odwagę i płomienną Waszą miłość Ojczyzny — to też wzywamy Was do boju przy naszym boku.

Zgromadźcie Waszych do broni zdolnych mężów za przykładem walecznych Legionów Polskich i połączcie we wspólnej na razie pracy z niemiecką i sprzymierzoną z nią austriacko-węgierską Armią podwaliny pod Armię Polską, w której pełne chwały tradycje Waszych dziejów wojennych odżyją na nowo w wierności i męstwie Waszych żołnierzy.

Ces-Niem. Jen-Gubernator: C. i k. austr-węg. Jen-Gubernator:

Beseler.

Kuk.

E. Nr. 13760/10/ZK. ex 1916.

3. *Dary*

z okazji Proklamacji samodzielności Polski.

Z okazji ogłoszonej w dniu 5. listopada 1916. Proklamacji samodzielności Polski przeznaczam w porozumieniu z Obwodowym Komitetem Ratunkowym następujące kwoty z zebranego przez Komendę obwodową funduszu kar pieniężnych na poniżej wyszczególnione cele:

- 1). dla powstającej w Radeczniczy ochronki dla dzieci, do rąk Obwodowego Komitetu Ratunkowego w Zamościu 3000 K
- 2). dla Internatu dla studentów w Zamościu, do rąk tegoż Komitetu Ratunkowego 2500 K
- 3). na sprawienie obuwia z drewnianymi podeszwami dla ubogiej dziatwy szkolnej do rąk tegoż Komitetu Ratunkowego 2500 K
- 4) na urządzenie ambulatoryów lekarskich dla biednych chorych przy szpitalach publicznych w Zamościu i Szczepieszynie, każdemu z nich po 2000., K razem 4000 K
- 5). Szpitalowi św. Katarzyny w Szczepieszynie na sprawienie instrumentów chirurgicznych 1000 K
- 6) na kuchnię ludową w Zamościu, do rąk Obw. Komitetu Ratunkowego 500 K
- 7). dla straży pożarnych
w Szczepieszynie 500 .
w Krasnobrodzie 500 .
- 8). na utrzymanie grobów wojennych 500 „

M. A. №. 2553/ZK ex 1916.

4. *Obwieszczenie*

dotyczące klasyfikacji środków przewozowych.

Na podstawie przepisu § 8. rozporządzenia

c. i k. Nacz. Wodza Armii z 28. grudnia 1915,
dotyczącego poboru środków przewozowych
dla celów wojskowych zarządziło wojskowe

Jenerał-Gubernatorstwo w Lublinie klasyfikację
zgłoszonych środków przewozowych w Obwodzie
Zamoyskim.

Klasyfikacja środków przewozowych odbywać się będzie w następującym porządku:

MIEJSCOWOŚĆ w KTÓREJ MA SIĘ ODBYĆ KLASYFIKACYA.	W DNIU	o godz.	DLA GMIN
<i>Krasnobród</i>	4. Grudnia	8 godzinie PRZED POŁUDN.	Krasnobród
	5. "	8 "	Suchowola
<i>Zwierzyniec</i>	6. "	8 "	Zwierzyniec
	7. "	8 "	"
	8. "	8 "	Tereszpol
	9. "	8 "	"
<i>Goraj</i>	11. "	8 "	G o r a j
	12. "	8 "	G o r a j
	13. "	8 "	Frampol
<i>Szczebrzeszyn</i>	15. "	8 "	Radecznica
	16. "	8 "	"
	18. "	8 "	"
	19. "	8 "	S u ł ó w
	20. "	8 "	S u ł ó w
	21. "	8 "	Nielisz
	22. "	8 "	"
	23. "	8 "	Szczebrzeszyn
<i>Zamość</i>	27. "	8 "	M o k r e
	28. "	8 "	"
	29. "	8 "	"
	30. "	8 "	Zamość Stadt
	2. stycznia 1917	8 "	Wysokie
	3. "	8 "	"
	4. "	8 "	Nowa Osada

MIEJSCOWOŚĆ W KTÓREJ MA SIĘ ODBYĆ KLASYFIKACYA.	W DNIU	o godz.	DLA GMIN
<i>Zamość</i>	5. stycznia 1917	8 godzinie PRZED POŁUDN.	Nowa Osada
	8. „	8 „	Łabunie
	9. „	8 „	„
	10. „	8 „	Stary Zamość
	11. „	8 „	„
<i>Skierbieszów</i>	12. „	8 „	Skierbieszów
	13. „	8 „	„

Jeżeli dla jednej gminy wyznaczono 2 lub więcej dni do klasyfikacji ma urząd gminny zarządzić, które miejscowości mają w poszczególnych dniach doprowadzić środki przewozowe. Klasyfikacja odbywać się będzie zawsze od godz. 8. rano na miejscu, w tym celu przez Urząd gminny oznaczonem.

Porządek zgłaszania się pojedynczych miejscowości oznaczy Wójt w ten sposób, że środki przewozowe gmin najbliższych najpierw staną do klasyfikacji.

Do klasyfikacji muszą być WSZYSTKIE konie doprowadzone, a więc nawet te które po myśli przep. § 10 punkt 1—6. wspomnianego rozporządzenia Nacz. Wodza Armii są od klasyfikacji uwolnione. Te ostatnie zostaną przy tej sposobności nacechowane wypalonym znakiem.

Konie, których z powodu choroby lub z powodu obawy zawleczenia zarazy nie można lub nie wolno wyprowadzić ze stajni zostaną pociągnięte do dodatkowej klasyfikacji i również wypalonym znakiem nacechowane.

KONIE, KTÓRE PO UKOŃCZONEJ

KLASYFIKACJI GŁÓWNEJ i DODATKOWEJ NIE BĘDĄ NOSIŁY WYPALONEGO ZNAKU ULEGNĄ ZAJĘCIU BEZ WYNAGRODZENIA.

Ktoby usiłował naśladować znak wypalony, lub chociażby tylko miał w posiadaniu zdolnego do użytku żelazo cechownicze podlega karze za zbrodnię oszustwa przez sfałszowanie dokumentów.

Każdy posiadacz środków przewozowych musi osobiście przyprowadzić swoje środki przewozowe, lub ich doprowadzenie zarządzić i to wraz z temi przynależnościami, które są potrzebne do zwyczajnego użytku. Konie więc wierzchowe i zwierzęta pociągowe pojedynczo osiodłane, z wędzidłami i trendzlami; wszelkiego rodzaju pojazdy w zaprzęgu zwierząt pociagowych zaopatrzonych w uprzęż, dalej wszelkie pojazdy, którym brak zwierząt pociagowych przyczepione do zaprzęgów, przyczem w każdym wypadku załadować należy na wozy wszelkie posiadane w zapasie uprzęże i rzędy konskie.

Wozy motorowe mają być doprowadzone z wszystkimi przynależnościami, o ile możliwości zdolne do ruchu, a zresztą odpowiednie do użytku.

Pozostałe, wolne od zaprzęgów zwierzęta pociągowe należy także bez wyjątku pojedynczo lub parami z całą uprzężą doprowadzić, jak również i psy z kagańcami.

Posiadacze środków przewozowych, którzy mając wozy, nie posiadają jednak zwierząt pociagowych doprowadzą te swoje pojazdy przyłączone do zaprzęgów innych posiadaczy środków przewozowych w tej samej miejscowości, według wskazówek Wójta gminy (sołtysa).

Na uznane za zdadne, względnie potrzebne dla celów wojskowych środki przewozowe i odnoszące się do nich przynależności otrzyma każdy posiadacz poświadczenie, które musi przyjąć i starannie przechowywać.

Dalsze obowiązki, które wypływają z przyjęcia poświadczenia zawarte są w pouczeniu do tegoż poświadczenia. Posiadacze środków transportowych, którzy nie zastosują się do niniejszych postanowień będą karani,—o ile czynność ich nie podpada pod surowszy przepis karny grzywną do 3000 Kor. lub aresztem do trzech miesięcy ewentualnie obok grzywny aresztem do 1. miesiąca.

E. №. 17183/ZK. ex 1916.

5. Rozporządzenie c. i k. Jenerał-Gubernatorstwa Wojskowego z dnia 21. października 1916.

Oznaczenie obszaru miast: Buska, Chmielnika, Dąbrowej, Jędrzejowa, Ostrowca, Sandomierza, Staszowa, Szczebrzeszyna, Wierzbnika, Włoszczowej i Zamościa.

Na podstawie § 2. rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z dnia 18 sierpnia 1916 Dz. rozp. № 65 zarządza się co następuje:

§ 1.

Obszary miast: Buska, Chmielnika, Dąbrowej, Jędrzejowa, Ostrowca, Sandomierza, Sta-

szowa, SZCZEBRZESZYNA, Wierzbnika, Włoszczowej i ZAMOŚCIA rozszerza wzgl. oznacza się z ważnością od 1. listopada 1916 w następujący sposób:

1.) obszar miasta BUSKA obejmuje obszar miejscowości Busko i Nadole.

2.) obszar miasta CHMIELNIKA rozszerza się na miejscowość Przedkościele (z gminy wiejskiej Chmielnik).

3.) obszar miasta DĄBROWEJ rozszerza się na cały obszar gminy Dąbrowa.

4.) obszar miasta JĘDRZEJOWA zostaje rozszerzony na położone na zachód od miasta, po roku 1864, z obszaru miejskiego wyłączone grunta, które niegdyś stanowiły własność klasztoru Cystersów w Jędrzejowie.

5.) obszar miasta OSTROWCA (obwód Opatowski) rozszerza się na następujące części obszaru gminy Częstocice, na południe od dotychczasowej granicy miasta leżące: Stawiny, Klimkiewiczów, Filipów, Karolinów, Bolesławów, Denkowski Staw, dalej na tę część miejscowości Ostrówek, która do roku 1866. należała do miasta Ostrowca (skonfiskowane dobra kościelne), oraz na wszystkie parcele, położone w obrębie dotychczasowych granic miasta, a wchodzące w skład gminy Częstocice;

6.) obszar miasta SANDOMIERZA rozszerza się na całe terytorium miejscowości Zawichostkie Przedmieście (obecnie gmina Dwi-kozy) i Krakowskie Przedmieście czyli Krakówkę (z gminy Samborzec), które wyłączono z obszaru miejskiego w 1903 r.;

7.) obszar miasta STASZOWA (obwód Sandomierski) zostaje rozszerzony na należące dotąd do gminy Rytwiany miejscowości Staszówek i Księża wieś;

8.) z obszaru miasta SZCZEBRZESZYNA (obwód Zamojski) wydziela się wieś Szperówkę i włącza ją do gminy Radeczniczy;

9.) obszar miasta WIERZBNIKA obejmuje dotychczasowy obszar tej miejscowości; pozostałych 16 miejscowości wydziela się z dotychczasowej gminy Wierzbnik i łączy je w samodzielną gminę „Styków” z siedzibą administracji gminnej w Stykowie;

10.) obszar miasta WŁOSZCZOWEJ, do którego obecnie należy też Podzamcze, rozszerza się na terytorium wsi Włoszczówki;

11.) obszar miasta ZAMOŚCIA rozszerza się na miejscowości Janowice Małe i Podtopole z gminy Zamość (Nowa Osada).

§ 2.

Wszystkie grunta ukazowe, położone wśród nowych granic miejskich, włącza się do gmin miejskich.

§ 3.

Włączone do okręgów miejskich miejscowości (części miejscowości) wydziela się z dotychczasowego związku gminnego. Pozostałe po odgraniczeniu obszaru miejskiego części gmin zostają nadal w dotychczasowym związku gminnym z wyjątkiem miejscowości Denków (gmina Częstocice, obwód opatowski), którą włącza się do gminy Bodzechów, tudzież nowo utworzonej gminy Styków (§ 1., punkt 10.)

§ 4.

Gmina miejska obejmuje z dniem jej rozszerzenia prawa i obowiązki oraz majątek i dług przylączonych miejscowości wzgl. części miejscowości; rozdziału, jaki okaże się potrzebnym, mają dokonać Komendy obwodowe.

Przylączenie to nie narusza jednakowoż prywatno-prawnych zobowiązań i uprawnień gminy miejskiej wzgl. włączonych miejscowości (części miejscowości) ani istniejących koncesyj lub nabytych praw osób trzecich.

§ 5.

Wcielone miejscowości (części miejsco-

wości) podlegają od dnia ich wcielenia przepisom w danem mieście obowiązującym.

Podatki oraz inne opłaty z włączonych miejscowości (części miejscowości) należy uiszczać aż do końca 1916 r. w tej samej wysokości w tej samej kasie, co dotąd.

§ 6.

Włączone miejscowości zachowują swój dotychczasowy zarząd i reprezentację tak długo, aż odnośne miasta (gminy) zaprowadzą w nich nową organizację zarządu. Ma to nastąpić najpóźniej do 1. grudnia 1916.

§ 7.

Dotyczące Komendy obwodowe mają jeszcze przed wejściem w życie niniejszego rozporządzenia stwierdzić i oznaczyć na miejscu stosownie do postanowień § 1 granice powiększonego obszaru miejskiego (gminnego) przy współudziale zastępców dotyczących gmin (miejscowości) i miast, tudzież szczególnie tem interesowanych właścicieli gospodarstw rolnych i przedsiębiorstw przemysłowych.

Do nich też należy staranie o utrzymanie tych granic w przyszłości i rozstrzyganie odnośnych sporów.

§ 8.

Konieczne zarządzenia z powodu rozszerzenia granic miejskich i wyłączenia pojedynczych miejscowości (części miejscowości) z terytorów gminnych w sprawie przeniesienia wzgl. sprostowania ksiąg ludność i prowadzonych przez burmistrzów i wójtów gmin rejestrów stanu, w sprawach meldunkowych i t. p. mają wydać dotyczące Komendy obwodowe.

Nr. 17463/5/ZK. ex 1916.

6. Przynależność miejscowości Boro-wizna i Morgi do obwodu Zamoyskiego.

C. i k. Wojskowe Jenerał-Gubernatorstwo

w Polsce zadecydowało rozp. Gstb. № 70994/16 z 4. listopada 1916, że miejscowości Boro-wizna i Morgi otrzymują nanowo swą dawną przynależność do obwodu Zamojskiego i do gminy Krasnobród.

Stosownie do tego ma Urząd gminny w Krasnobrodzie obie wymienione miejscowości na nowo wciągnąć w zakres swej działalności urzędowej.

№ 17712/ZK ex 1916

7. *Zmiany w stanie osobowym na stanowiskach funkcyj-onaryuszy gminnych.*

Z powodu zaniedbywania swych obowiązków urzędowych zostali zwolnieni z urzędu:

<i>Gmina</i>	MIEJSCOWOŚĆ	CHARAKTER SŁUŻBOWY	Nazwisko zwolnionego z urzędu.	Nazwisko nowo mianowa- nego funkcyonaryusza gminy.
Nielisz	Wickowice	sołtys	Tomasz Szewczyk	Wawrzyniec Kaszak
Goraj	Wólka Abramowska	"	Jan Kapica	Józef Czerw
Suchowola	Bożawola	"	Tomasz Guczma	Tomasz Malicki
Goraj	Goraj	"	Wincenty Bielak	Stanisław Oleszczyński

№. 14441/15/ZK ex 1916.

8. *Włościańskie kasy pożycz-kowe.*

Wydanego w tut. Dzien. urzędowym № 9. z 15, czerwca 1916, art. 6, polecenia nakazują-cego ponowne podjęcie czynności kasowych nie wypełniły miejscowe i gminne kasy włościańskie podając za przyczynę ucieczkę byłych funkcyj-onaryuszy, którzy zabrali zarazem ze sobą księ-gi i gotówkę kasową

Ponieważ jednak nie ulega wątpliwości iż ludność włościańska odczuwa potrzebę ko-rzystnej lokacyi swych oszczędności w obecnym czasie, niemniej zaś pragnie szybkiego i taniego kredytu; przeto ponownie poleca się Urzędowi gminnym zwołanie zebrań gminnych, miejsco-wych lub wioskowych, stosownie do tego czy pierwotnie istniejąca kasa założoną była swego czasu dla całego obszaru gminy, dla jednej osady samoistnej, lub dla jednej gminy, a to w tym celu, by

- 1) wybrać funkcyonaryuszy kasowych,
- 2) zarządzić wszystko co potrzebne do po-

nownego podjęcia czynności kasowych.

W tym celu wypadnie przede wszystkim wypośredkować fundusze i długi kasy, o ile to wobec braku ksiąg, przez zebranie dokładnych danych nastąpić może.

Zresztą postępować należy według postanowień zawartych w Dzienniku urzędowym Nr. 9. z r. 1916.

O wyniku przedsięwziętych kroków mają Urzędy gminne zdać Komendzie obwodowej sprawę do 15. grudnia br.

E. №. 14347/19/ZK. ex 1916.

9. *Policja ogniowa.*

Celem uporządkowania bardzo zaniedbanych skutków wojny stosunków policyjno-ogniowych przypomina Wojsk. Jenerał-Gubernatorstwo rozporządzeniem A. Nr. 25779 z 13. września 1916., że obecnie zawsze jeszcze obowiązują postanowienia rosyjskiego ustawodawstwa dotyczące policyi ogniowej, a mianowicie:

I. Rozp. Namiestn. Król. Polsk. z 15. czerwca 1819 „O obowiązku zarządów miast utrzymywania kominiarzy i posiadania narzędzi ratunkowych od ognia“.

II Rozp. Rady adm. Król. Polsk z 21 września 1836 „O obowiązku zarządów gmin posiadania we wsiach narzędzi strażackich.

III Ogólna organizacja gubernialna (zbiór ustaw I. II. wydanie z r. 1892 i ciąg dalszy z r. 1912).

IV. Ustawa o zabezpieczeniu przed następstwami (Zbiór praw I XIV, wydanie z r. 1892.)

Dla miast postanawia naprowadzone pod I. rozporządzenie co następuje:

K O M I N I A R Z E.

§ I Każde miasto winno zakontraktować

jednego kominiarza, który obowiązany jest przynajmniej raz kwartalnie kominy wyczyścić i zrewidować.

§ II. Kominiarz, który odpowiedzialny jest za nieszczęście spowodowane przez jego nieostrożność ma po każdej rewizji i wyczyszczeniu kominów zdać ustny raport Burmistrzowi. Raport ten zaciągnie Burmistrz do protokołu i zarządzi co uważa za konieczne.

Rekwizyty do gaszenia w miastach.

§ III Miasta mają być zaopatrzone w następujące rekwizyta do gaszenia:

a) w każdym domu ma być drabina na dachu, domy kryte dachówką mają posiadać urządzenie umożliwiające wydostanie się do górnego komina,

b) każdy dom ma posiadać wiadro drewniane do noszenia wody. Zakupienie i konserwacja wiadra jest rzeczą właściciela domu,

c) każde 10 domów mają być zaopatrzone kosztem wspólnych właścicieli 2 hakami (bosa-kami) kubłem, 4 ręcznymi sikawkami i jedną beczką przeznaczoną, do przewożenia wody dalej jedną drabiną, którą możnaby przenosić,

d) Każde miasto musi conajmniej na 200 domów posiadać odpowiednią sikawkę i cztery beczkowsy.

Środki do zakupna rekwizytów pożarnych.

Kopanie i utrzymywanie studzien.

§ 4. Sikawki i beczkowsy mają być w miastach, które rozporządzają wystarczającymi miejskimi funduszami z tych funduszków zakupione, w miastach, które takich funduszków nie posiadają mają być kupione kosztem właścicieli domów.

§ 6. Koszta kopania i konserwacji studzien, których ilość oznacza naczelnik powiatu na podstawie liczby domów, ponoszą właściciele do-

mów, wyłączone są tylko studnie publiczne o ile dotychczas kosztem publicznym są utrzymywane. Budowa szopy strażackiej pokrytą zostanie z funduszów przewidzianych w § 4.

Utrzymywanie sikawek.

§ 7. Celem utrzymywania sikawek w dobrym stanie mają kominiarze po każdej rewizji kominów zbadać i spróbować sikawki. Burmistrz jest odpowiedzialnym za należyte utrzymanie sikawek.

Dla wsi postanawia wymienione pod II/ rozporządzenie jak następuje:

§ 1. We wszystkich wsiach, które posiadają budynki od ognia ubezpieczone, mają być drągi (bosaki) (na każde 3 domy jeden bosak) stale utrzymywane w odpowiednim stanie.

§ 2. Koszta zakupna drągów—bosaków ponoszą właściciele domów. Koszta powyższe jak i koszty utrzymania rozdziela na poszczególnych właścicieli Wójt, po poprzednim zażwierdzeniu rozdziału przez Naczelnika powiatu.

§ 3. Forma i długość drągów—bosaków, która może wynosić od 7 do 12 łokci odpowiadać ma stosunkom miejscowym.

§ 4. Drągi te mają być stale w stanie odpowiednim, w stale oznaczonym miejscu przechowane.

Stosownie do wymienionej pod III/ Ogólnej Organizacji gubernialnej muszą mieć miasta w swych miejskich strażach pożarnych doświadczonych i zdolnych ogniomistrzów. Dalej postanawia Ogólna Organizacja gubernialna:

w § 653, że do zakresu działania policyi w miastach należą straże ogniowe podporządkowane ogniomistrzom,

w § 665, że posady miejskich naczelników policyi i miejsca członków straży ogniowych obsadzone być mają przez osoby wolno zakontraktowane.

w § 670, że ogniomistrze mają być na podstawie ogólnych zasad mianowani, przeznaczani i usuwani. (Ustawa o urzędnikach państwowych).

Zakres działania policyi.

§ 681. Do zakresu działania policyi należy:

17) Współdziałanie przy zabezpieczeniu przed pożarem lasów i pól, względnie przez tegoż gaszenie.

21) Środki zaradcze przeciwko pożarom w miastach i wsiach.

22) Wstrzymanie budowl domów i rozpoczęcia prac przy budowlach, magazynach, wykopaleniach, położonych przy linii kolejowej.

23) Nadzór nad wykonywaniem i przestrzeganiem przepisów policyi budowlanej w miastach i wsiach.

§ 700. W razie dojścia do wiadomości ustnych lub pisemnych gróźb, lub innych okoliczności, narażających na niebezpieczeństwo jaką miejscowość, dom lub osobę ma właściwa władza policyjna, która o tem się dowie natychmiast zarządzić odpowiednie środki zaradcze celem ustrzeżenia przed szkodą i odkrycia winnego.

§ 732. Jeśli słowne lub pisemne pogrozki dojdą do wiadomości powiatowego Zarządu policyjnego lub jeśli zajdą inne jakie okoliczności, które mogą przedstawiać niebezpieczeństwo dla wsi, domów lub pewnej osoby, to musi odnośna władza policyjna, która o tem się dowie przedsięwziąć potrzebne środki ostrożności dla zapobieżenia szkodzie i wykrycia winnego.

§ 789.

3) aby w każdej miejscowości założony został wykaz mieszkańców i by im odpowiednio ogłoszono, kto i z czem ma się jawić podczas pożaru.

§ 805. Niżsi urzędnicy policyjni (obecnie miejska policja, urzędnicy gminni) mają każdego mieszkańca jak najdokładniej pouczyć, by swój piec i komin utrzymywał zawsze w największym porządku, a w razie uszkodzenia natychmiast naprawił i wyczyścił, by przy paleniu w piecu w chałupach wiejskich, jak również przy opuszczaniu tych chałup zastosowana była jak największa ostrożność, by len, konopie etc. nie były suszone w domach mieszkalnych. Mają uważać, dalej by pasący bydło i podróżni pod żadnym warunkiem nie zakładali ognia przy lasach, lub w pobliżu do zabudowań i by zaraz po opuszczeniu miejsca spoczynku ogień gasili.

Gdy tylko ogień wybuchnie mają zwołać mieszkańców najbliższych wsi i zarządzić środki ku gaszenia pożaru konieczne. Po wsiach uważać mają by nad każdą bramą uwidoczniony był rysunkowo ten przyrząd do gaszenia, z którym dany właściciel domu ma w przypadku ognia do gaszenia się stawić. Mają baczyć wreszcie aby w osadach, miasteczkach i wsiach było jak najwięcej sikawek i innych przyrządów strażackich.

Ustawa o zabezpieczeniu przestępstwami (patrz powyż punkt IV) postanawia co następuje:

Obowiązki właściciela domu w razie wybuchu ognia.

§ 303. Właściciel domu, względnie zarządca domu jest bezwarunkowo zobowiązany w razie wybuchu pożaru zawiadomić o tem najbliższą wartę policyjną. Aż do przybycia straży ogniowej mają być wszystkie konieczne zarządzenia w celu ugaszenia ognia wydane.

Zakładanie ognia na drogach, w lasach etc.

§ 304. Zabronione jest zakładanie ognia na większych drogach lub innych miejscowo-

ściach w oddaleniu 2 sążni od lasów i krzaków od zasianego lub zebranego zboża i siana, od łąk i ogrodów warzywnych, mostów, lub jakichkolwiek zabudowań. Przy opuszczeniu ogniska należy je bezwarunkowo zagasić.

Magistrom i urzędowi gminnym poleca się sumienne wykonywanie ich obowiązków ogniowo-policyjnych i usunięcie wiadomych w tym względzie braków.

Posterunki żandarmeryi mają podjąć obowiązki byłych rosyjskich władz policyjnych i zwracać szczególną bacność na bezpieczeństwo ogniowe.

Poleca się najgoręcej zakładanie ochotniczych straży ogniowych we wszystkich większych miejscowościach, a Komenda obwodowa gotową jest popierać finansowo według sił nowozałożone straże ogniowe, tak jak zresztą kilkakrotnie udzielała większych sum, istniejącym już strażom pożarnym.

N° 14112/12/ZK. ex 1916.

10. Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii z 8/IX 1916.

dotyczące rejestrów stanu.

Mocą uprawnień Najwyższej władzy cywilnej i wojskowej przeniesionych na Mnie rozkazem Najwyższego Dowództwa, zarządzam dla obszarów Polski, podlegających administracji wojskowej austriacko-węgierskiej (obszar okupowany) co następuje:

§ 1.

Rejestry stanu (metryki) prowadzi się w języku polskim.

§ 2.

Sprostowania metryk z powodu błędności pierwotnego zapisu wolno robić tylko na zarządzenie trybunału I instancji (artykuł III, lit.

a rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z 9. maja 1916, Nr. 58 *Dzien. rozp.*)

§ 3.

Uchyła się § 4, zdanie końcowe i § 7, ustęp 2, rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z 23. kwietnia 1915, Nr. 9. *Dz. rozp.* dotyczącego rejestrów stanu. Inne przepisy powyższego rozp. są uchylone z dniem 1 stycznia 1917. Z tym terminem wchodzi znowu w życie przepisy dotyczące spraw metrykalnych, które obowiązywały.

Nrcyksiążę Fryderyk

marszałek polny w. r.

W myśl tego rozporządzenia należy od 1. stycznia 1917, prowadzić rejestry stanu słownie do postanowień, kodeksu cyw. Nap. w formie protokolarnej bez używania formularzy.

E. №. M. A. 2280 ex 1916.

11. *Dar dla ubogich dzieci, szkolnych.*

Kapitan v. Hellrigl ze Zwierzyńca podarował dla ubogiej polskiej młodzieży szkolnej następujące książki szkolne i środki pomocnicze:

- 1) butelkę czarnego atramentu
- 1) karton szklanych kałamarzów
- 1) wielką gąbkę
- 16) sztuk radyrek „Ideal“
- 60) „ rączek do piór
- 2) scyzoryki kieszonkowe
- 3) maszynki do temperowania ołówków
- 118) ołówków
- 2) pudełka piór (250 sztuk)
- 1) „ białej kredy

70) książeczek *Historyi biblijnej*

50) małych katechizmów

56) sztuk elementarzy i elementarnych książeczek rachunkowych

42) książeczek rachunkowych część II

42) książeczek do czytania „ II

2) katalogi klasowe

2) Dzienniki

450) sztuk zeszytów.

Za ten wspaniałomyślny dar, wynikły ze szlachetnych pobudek i zrozumienia doniosłości oświaty ludowej wyrażam P. Kapitanowi w imieniu obdarowanych i c. i k. Komendy obwodowej najgorętsze podziękowanie i uznanie.

№. 1157/ZK. ex 1916.

12. *Zwalczanie bandytyzmu.*

A.

Rozporządzenie Naczelnnej Komendy Armii K. Nr. 3157/16, M. G. G. IX, Präs Nr. 13282/16 nakazuje celem zwalczania bandytyzmu w wypadku pojawienia się band zbójceckich chwycenia się następujących środków:

1) Palenia domów, względnie miejscowości, w których zbrodniarze znaleźli przytułek lub schronienie, jeżeli mieszkańcy tychże domów, względnie miejscowości zaniedbali donieść o tem na czas władzy.

2) Wójtów gmin, którym udowodniono, że wiedzieli o obecności bandytów na ich obszarze gminnym, a zaniechali doniesienia o tem, traktować jako współwinnych.

3) Brania zakładników w miejscowościach podejrzanych.

B.

Wielokrotnie okazało się, że nawet u prostych wieśniaków wpadały w ręce bandytów

niestosunkowo wysokie sumy pieniężne w gotówce, co jest następstwem tego, że ludność przechowuje swoje oszczędności w gotowiźnie w domu.

Komenda obwodowa odnosi się więc do wielbego duchowieństwa i nauczycielstwa w obwodzie z prośbą, by pouczyli ludność, że przechowywanie gotówki w domu jest nieracjonalne i wysoce niebezpieczne ze względu na bandytów i że każdy we własnym interesie powinien składać większe sumy pieniężne na procent w Kasach oszczędności lub lokować w papierach wartościowych.

№. 16765/ZK. ex 1916.

13. Sprzedaż amunicji.

C. i k. Wojskowe Jenerał-Gubernatorstwo rozporządzeniem z 17/10 1916. Z. D. № 111.836 oznajmiło, iż nie podnosi zarzutów przeciwko zakładaniu i prowadzeniu warsztatów dla naprawy broni myśliwskiej, tudzież utrzymywaniu składów patronów dla tejże broni przez osoby, które wykupiły odpowiednie świadectwa handlowe uprawniające do wykonywania tego przemysłu.

C i k. Jenerał-Gubernatorstwo wojskowe ograniczyło jednak sprzedaż amunicji w następujący sposób:

wolno sprzedawać:

- 1) tylko proch czarny (dymny)
- 2) tylko gotowe ładunki myśliwskie do broni nie ciągniętej (śrutowej)
- 3) Sprzedaż patronów z kulami do gwinowanej broni łowieckiej i do różnego rodzaju krótkiej broni palnej jest z zasadniczych względów bezwarunkowo wykluczona, jak również wykluczonem jest sprowadzanie nitro-preparatów w celu fabrykacji t. zw. „express” patronów łowieckich używanych na grubego

zwierza.

4) Sprzedawać wolno amunicję tylko oficerom i urzędnikom jak również i tym osobom które wykażą się kartą na broń wystawioną stosownie do rozp. № W. A. 29/2 1915 № 44.

5) Sprzedający amunicję obowiązany jest do prowadzenia księgi, do której zapisywać należy sprzedane ilości amunicji, oraz nazwiska, jak również charakter służbowy kupujących, lub liczbę i datę karty na broń.

Żandarmerya ma czuwać nad wykonaniem tego rozporządzenia i osoby niestosujące się doń donosić do Komendy obwodowej.

№. 17017/San. ex 1916.

14. Środki zapobiegawcze przeciw zarazom.

C i k. Komenda obwodowa przekonała się, że ludność, sołtysi i urzędy gminne nie wypełniają dokładnie i ściśle przepisów wydanych celem zapobieżenia chorobom zakaźnym. Winy tego dopatrywać się należy w tem, że ludność bardzo często nie donosi sołtysom o pojawieniu się choroby zakaźnej, a sołtysi i urzędy gminne nie czynią nic, żeby tej karygodnej niedbałości ludności zapobiedz.

Podobne postępowanie władz miejscowych przyczynia się w wysokim stopniu do szerzenia epidemii, a cierpi na tem ludność obwodu, która ponosi przez choroby olbrzymie straty materyalne i dotkliwe ubytki w ludziach.

Wobec tego przypomina Komenda obwodowa Urzędowi gminnym, jakoteż i ludności wydane już poprzednio zarządzenia, (Dziennik urzęd. Nr. 4 z r 1915 punkt. 11. Dziennik urzęd. Nr. 1. z r 1916, punkt 22 i 23, Dz. urzęd. Nr. 5 z r. 1916 punkt. 16, okólniki Nr. 3629 z dnia 6. marca 1916, Nr. 7690/16 z dnia 21. maja

15/VI) i częściowo uzupełniając takowe i zarządza co następuje:

I. Wyśledzenie choroby.

§ 1. Choroby, o których należy donosić.

Obowiązek donoszenia istnieje co do następujących chorób:

- 1) Płonica (szkarlatyna),
- 2) Błonica (dyfterya),
- 3) Ospa,
- 4) Tyfus plamisty,
- 5) Tyfus brzuszny,
- 6) Czerwonka,
- 7) Tyfus powrotny,
- 8) Cholera azjatycka,
- 9) Dżuma,
- 10) Epidemiczne zapalenie opon mózgo-rdzeniowych,
- 11) Gorączka połogowa,
- 12) Egipskie zapalenie ocz (jaglica),
- 13) Wąglik,
- 14) Nosaczna,
- 15) Wodowstręt i ukąszenia przez zwierzęta chore na wściekliznę i podejrzone.

§ 2. Doniesienie.

O każdym wypadku choroby, co do której istnieje obowiązek donoszenia, o śmierci z powodu takiej choroby, wreszcie o podejrzeniu tejże należy donieść Sołtysowi i Wójtowi tych miejscowości, gdzie chory przebywa.

§ 3. Osoby obowiązane do donoszenia.

Donosić o powyższych chorobach są obowiązani:

- 1) wezwany do chorego lekarz,
- 2) wezwana akuszerka,
- 3) felczerzy i osoby pielęgnujące zawodo-

wo chorych,

- 4) głowa gospodarstwa domowego,
- 5) przełożeni zakładów naukowych co do wychowanków, nauczycieli i służby szkolnej,
- 6) właściciel mieszkania,
- 7) właściciel restauracji, szynku i t. p. lub tegoż zastępca co do służby zajętej w przedsiębiorstwie,
- 8) właściciel domu,
- 9) oglądacz zwłok.

§ 4. Dalsze doniesienie do władzy sanitarnej.

O każdym doniesieniu lub też o każdym spostrzeżonym przypadku choroby zakaźnej winien Sołtys bezzwłocznie zawiadomić Wójta, a Wójt przynależy posterunek żandarmerji i c. i k. Komendę obwodową. O pierwszych przypadkach szkarlatyny, dyfterji, tyfusu plamistego, ospy i cholery azjatyckiej należy donosić najkrótszą drogą.

Prócz tego polecam Sołtysom co tygodnia rewidować domy w swych miejscowościach celem wyśledzenia ewentualnie ukrywanych przypadków choroby zakaźnej.

Co piątku mają Wójtowie przedkładać c. i k. Komendzie obwodowej wykaz chorych na choroby zakaźne według wzoru; w obwodzie powszechnie przyjętego.

Wykazy tygodniowe należy także wtedy wysłać jeżeli w ciągu tygodnia nie będzie żadnego wypadku choroby zakaźnej

Gminy Goraj, Frampol, Nielisz, Sułów, Radecznica, Szczebrzeszyn, Terespol i Zwierzyniec obowiązane są wszelkie zawiadomienia i wykazy tygodniowe przysyłać podwójnie a mianowicie jeden egzemplarz do c. i k. Komendy obwodowej, drugi D-r. Czarneckiemu, lekarzowi epidemicznemu w Szczebrzeszynie.

II. Zarządzenia celem zapobieżenia i zwalczania chorób zaraźliwych.

§ 5. Wdrożenie środków zapobiegawczych.

W każdym przypadku choroby zakaźnej lub podejrzenia tejże należy bezzwłocznie przedsięwziąć niżej podane środki zapobiegawcze celem powstrzymania dalszego szerzenia się,

Zarządzenia przeznaczone do ogólnej wiadomości należy w każdej miejscowości, gdzie pojawiają się choroby zakaźne ogłaszać w sposób w miejscu używany.

§ 6. Odosobnienie chorych.

Chorych na szkarlatynę, dyfteryę, ospę tyfus plamisty, tyfus brzuszny, cholera azyatycką i dżumę i podejrzanych o te choroby należy odosobnić. Jeżeli odosobnienie w mieszkaniu chorego nie da się skutecznie, należy chorego przewieźć do szpitala lub umieścić w odpowiedniej ubikacji.

W tym celu mają gminy przygotować odpowiednie lokale izolacyjne.—Jeżeli takie umieszczenie chorych w szpitalu lub lokalu izolacyjnym okaże się na razie niemożliwe, należy wszystkich współmieszkańców chorego odosobnić w ich mieszkaniu, a mieszkanie oznaczyć odpowiednim znakiem ostrzegawczym a mianowicie tablicą z wyraźnym i wpadającym w oczy napisem: „**Choroba zaraźliwa—wstęp wzbroniony**” Tablic takich nie wolno zdejmować przed ukończeniem choroby i dezynfekcją mieszkania.

§ 7. Odrażenie (dezynfekcja).

Przedmioty i ubikacje podejrzane o zakażenie należy odrażać, a jeżeli to jest niemożliwe lub w stosunku do wartości przedmiotu za kosztowne, niszczyć przez spalanie. Przedmiotów zakażonych nie wolno przed dezynfekcją usuwać z mieszkania lub ukrywać. Dezynfekcję przeprowadza się podług niżej po-

danych wskazówek w pouczeniu o dezynfekcji.

Gdzie nie ma wychodków, należy na wypróżnienia chorych szczególnie przy pojawieniu się cholery, tyfusu brzuszego i czerwonki urządzić odpowiednie, odosobnione doły.

§ 8. Ograniczenia ruchu osób.

Mieszkańcom domów chorobą zakaźną nawiedzonych nie wolno uczęszczać do szkoły, kościoła, odwiedzać innych domów; miejscowości. Wogóle wszelka—styczność z mieszkańcami takich domów jest zabroniona.

§ 9. Ograniczenia w używaniu wody.

W razie pojawienia się cholery, tyfusu brzuszego i czerwonki jest zabronione używanie wody ze studzien i źródeł, z których pobierają wodę mieszkańcy domów zakażonych, gdyż studnie takie są podejrzane o zakażenie.—Również nie wolno używać wody z rzek i stawów do picia, mycia i t. p.

Pranie bielizny w rzekach i stawach jest zabronione. Studnie podejrzane o zanieczyszczenie należy odrażać wapnem niegaszonym i gruntownie oczyścić.

Z pobliża studni należy usunąć gnojowiska, wychodki i inne zbiorniki nieczystości.

§ 10. Ograniczenie handlu środkami spożywczymi.

Wydawanie środków spożywczych z handlów lub domów, w których pojawiła się choroba zakaźna jest wzbronione.

§ 11. Zakaz uroczystości pogrzebowych i zarządzenia dotyczące zwłok zmarłych.

W razie pojawienia się szkarlatyny, dyfteryi, ospy, tyfusu plamistego, tyfusu brzuszego, cholery i dżumy nie wolno urządzać styp po-

grzebowych i innych obchodów w tym samym domu.

Zwłoki zmarłych na chorobę zakaźną należy jak najrychlej usunąć z mieszkania i umieścić w osobnej ubikacji, lub przenieść do trupiarni. Zwłok takich nie wolno odwiedzać ani wносить do Kościoła, a w pogrzebie mogą brać udział tylko najbliżsi członkowie rodziny.

§ 12. Zakaz gromadnych zebrań.

W miejscowościach w których choroby zakaźne wystąpiły epidemicznie t.j. w większej ilości przypadków, nie wolno odbywać jarmarków, odpustów i innych zebrań, przy których gromadzi się większa ilość osób.

§ 13. Zakaz handlu domokrażnego.

W miejscowościach chorobą zakaźną nawiedzonych jest zabroniony handel obnośny i chodzenie wędrownych rzemieślników tudzież żebraków.

Nie wolno też sprzedawać szmat, używanej odzieży i wogóle przedmiotów mogących być przenośnikami zarazków chorobowych.

§ 14. Ponoszenie kosztów.

Koszta wynikające z wykonania środków zapobiegawczych po myśli tego rozporządzenia stosowanych, mają ponosić gminy Zarządy gminne mogą pobierać odpowiednie należności i odszkodowanie od stron np. za wykonanie desinfekcyi i t. d.

§ 15. Postanowienie karne.

Czyny i zaniechania sprzeczne z powyższymi zarządzeniami będą karane na podstawie rozp. Nacz. Wodza Armii z 19 sierpnia 1915 Dz. rozp. № 30. grzywnami do 2000 Koron lub karą aresztu do 6. miesięcy.

Pouczenie o sposobach wykonywania odkażenia (desinfekcyi.)

Zadaniem odkażania (desinfekcyi) jest zniszczenie zarazków chorobowych, wydzielanych przez chorych na choroby zakaźne, aby nie udzielały się innym osobom i nie powodowały u nich choroby.

Niszczenie tych zarazków winno się ciągle odbywać podczas trwania choroby, a po wyzdrowieniu chorych, lub śmierci należy odkażanie to uzupełnić przez wykonanie t. zw. desinfekcyi końcowej.

Sposoby desinfekcyi.

A. Bez użycia środków desinfekcyjnych chemicznych przez:

1. Spalenie

2. Wygotowanie w wodzie (najmniej przez kwadrans, najlepiej z dodatkiem łyżki sody na 1 litr wody)

3. Gorącą parą wodną w specjalnie na ten cel urządzonych przyrządach.

B. Chemicznymi środkami desinfekcyjnymi:

1. Wapno: Świeżo wypalone wapno wrzuca się do obszernego naczynia i skrapia obficie wodą. Wapno rozpada się przytem na proszek, który miesza się powoli z wodą w ilości 1 litra wapna na 3 litry wody, przez co powstaje t. zw. mleko wapienne. Rozczyn ten powinien być zawsze świeżo przygotowany i przed użyciem zamieszany.

2 Wapno chlorowe: Wapno chlorowe należy przechowywać w suchych naczyniach, w ciemności; ma ono przenikającą woń chlorową. 1 klg, wapna chlorowego miesza się powoli z 5 litrami wody na t. zw. mleko wapienne chlorowe.

3. Rozczyn kwasu karbolowego 3% otrzymuje się przez zmieszanie 1 łyżek stołowych

czystego kwasu karbolowego z 1 litrem ciepłej wody.

4. Lysol 3%. 2 łyżki stołowe czystego „Lysolu” miesza się z 1 litrem wody.

Sposoby desinfekcji osób i różnych przedmiotów.

Wyżej podane środki desinfekcyjne używa się w następujący sposób:

1. Osoby wyzdrowiałe po chorobach zakaźnych otrzymują ciepłą kąpiel, w której wyciera się mocno całe ciało mydłem i wodą. Wodę z kąpeli przed wylaniem z wanny należy odkażić wapnem niegaszonym i zostawić w wannie przez 2 godziny. Po kąpeli ubiera się uzdrowiony w czystą bieliznę i odzież odkażoną. To samo odnosi się do osób pielęgnujących chorych.

2 Ręce, którymi dotyka się przedmiotów zakażonych (wydzielin chorych, bielizny chorych) należy za każdym razem wymyć płynem desinfekcyjnym przez 5 minut (3% karbol lub lysol), a następnie wodą i mydłem. W tym celu w pokoju chorego winna się zawsze znajdować miska z płynem desinfekcyjnym.

3 Wydzieliny chorych:

a) Plwociny, śluz, woda, którą się płucze usta i gardło, zbiera się w naczyniach z wodą karbolową a następnie wygotowuje i wylewa do wychodka.

b) Wymiociny, stolce, mocz, miesza się w nocniku z równą ilością mleka wapiennego świeżo sporządzonego (jak wyżej podano) lub z lysolem albo karbolem. Po 2 godzinnym odstaniu wylewa się do wychodka lub osobnego na ten cel urządzonego dołu.

4) Wodę brudną i wodę z kąpeli chorych odkaża się wapnem.

5) Naczynia do jedzenia i picia gotuje się przez kwadrans.

6) Bieliznę z chorych i z pościeli, ręczni-

ki, odzież i t. p. wygotowuje się w wodzie z sodą.

7) Odzież nie dającą się prać zanurza się do 3% roztworu karbolu lub lysolu na 3 godziny a potem wypłukuje się w wodzie.

8) Materace, grube przedmioty wełniane przedmioty skórzane, futra, meble tapicerowane i t. p. przedmioty zwilża się obficie roztworem karbolu lub lysolu i wyciera się mokrą szmatką a następnie suszy.

9) Podłogę, łóżka, ściany zawałane wydzielinami chorego należy bezwzględnie gruntownie obmyć roztworem karbolu lub lysolu. Podłoga powinna być codziennie wilgotną szmatką wytarta.

10) Śmiecie, słomę z sienników, szmaty i w ogóle przedmioty małej wartości należy palić.

11) Izby w których chorzy zakaźni przebywają odkaża się w ten sposób iż obmywa się 3% roztworem karbolu lub lysolu łóżko sprzęty, drzwi, okna, podłogę. Ściany i polepę glinianą bieli się świeżym wapnem a następnie wymywa się wszystko gorącym ługiem i wietrzy.

12) Meble obmywa się roztworem karbolu lub lysolu, lub gorącym ługiem.

13) Wychodki: Drzwi, klamki, podłogę, ściany do wysokości 2 metrów, i siedzenie, obmywa się roztworem karbolu lub lysolu, a następnie gorącym ługiem. Do wychodka wlewa się kilka litrów roztworu wapna. Do jamy kloacznej wrzuca się niegaszone wapno w ilości wynoszącej $\frac{1}{6}$ część treści i miesza dokładnie. Treści kloacznej nie należy w czasie trwania choroby wypróżniać.

14) Gnojowiska, ścieki i kanały zanieczyszczone podwórza i place odkaża się zlewając obficie wapnem.

15. Studnie odkaża się wrzucając około 20 klg. wapna niegaszonego do wody, którą

po wymieszaniu należy 2 razy wyczerpać i dno wyczyścić. Ocembrowanie należy wybielić wapnem.

Desinfekcja w czasie trwania choroby.

Przez cały czas choroby odkaża się w sposób wyżej podany, wydzieliny (śluz, płwociny stolce, mocz wymiociny, ropę, łuszczący się przyskórek) i przedmioty zanieczyszczone temi wydzielinami, bieliznę, odzież, naczynia, podłogę, ściany i t. d.) a mianowicie:

przy cholerze: wymiociny, stolce, i mocz,
przy tyfusie brzuszny: płwociny, stolce,
i mocz,
przy czerwonce: stolce,
przy ospie: wszystko co styka się z chorym i chrostami,
przy tyfusie plamistym: tak samo.

Nadto należy niszczyć wszy i owady. Na ciele, i we włosach, naftą, szarą maścią i t. p. w bieliźnie i odzieży przez wygotowanie, lub skropienie obficie amoniakiem 25% w szczelnych skrzyniach.

przy dyfteryi: wydzieliny gardła i nosa,
przy szkarlatynie: wydzieliny gardła i nosa,
mocz i łuszczący się przyskórek.

Desinfekcja końcowa.

Po zupełnem wyzdrowieniu chorych lub śmierci należy przeprowadzić t. zw: desynfekcję końcową w sposób wyżej podany. Desinfekcja ta dotyczy mieszkania chorego wraz z urządzeniem i wszystkich przedmiotów, które były z chorym w jakiegokolwiek styczności, a wreszcie samego chorego i otaczających osób.

Desinfekcję końcową wykonuje się w następującym porządku:

1. Przygotowanie wszystkich naczyń i przedmiotów potrzebnych do desinfekcji.

2. Ubranie płaszcza przez osobę wykonującą desinfekcję.

3. Przygotowanie płynów desinfekcyjnych.

4. Włożenie bielizny z chorego, pościeli, odzieży i t. p. do płynu desinfekcyjnego na 3 godziny.

5. Zmoczenie płynnem desinfekcyjnym wszystkich przedmiotów będących w styczności z chorym jakoto, meble, przedmioty skórzane, futra, materace i t. p.

6. Obmycie miejsc zanieczyszczonych około łóżka i gruntowne oczyszczenie całej izby i wszystkich sprzętów.

7. Wylanie użytych płynów desinfekcyjnych do wychodka i desinfekcja wychodka.

8. Wypranie bielizny namoczonej w płynie desinfekcyjnym.

9. Rozebranie się z płaszcza osoby przeprowadzającej desynfekcję, desynfekcja rąk i twarzy.

10. Oczyszczenie i uporządkowanie izby.

11. Oczyszczenie osoby przeprowadzającej desynfekcję.

Nb. 16219/ZK. ex 1916.

15. Podjęcie czynności Towarzystwa „Polska Macierz Szkolna“.

Rozporządzeniem A. Nr. 110271 z 10 października 1916, dozwoliło wojskowe Jenerał-Gubernatorstwo Towarzystwu „Polska Macierz Szkolna“ na podjęcie czynności statutowych w obszarze wojsk. Jen.-Gubernatorstwa.

Zarząd Towarzystwa dla obszaru wojsk. Jen.-Gubernatorstwa ma swoją siedzibę w Lublinie. Do organizowania przewidzianych §§ 14 i 15 statutu Towarzystwa kół filialnych (grup miejscowych) upoważnieni zostali ze strony zarządu Towarzystwa:

Dla obszaru byłej gubernii Piotrkowskiej PP.: Tadeusz Walicki, Franciszek Grabowski, Zygmunt Łepicki, tudzież osoby przez nich kooptowane.

Dla obszaru byłej gubernii Radomskiej PP. Maciej Glogier, Ks. Mirecki, Feliks Myśliński i dwie osoby przez nich kooptowane.

Dla obszaru byłej gubernii Kieleckiej PP.: Erazm Rożyński, Ks. Gawroński, Bolesław Markowski i dwie osoby, które przez nich mają być kooptowane.

Dla Dąbrowy uznany został za zarząd tymczasowy, istniejący także zarząd filialny Towarzystwa.

Nr. 16829/ZK. ex 1916.

16. Założenie filii Wydziału Narodowego Lubelskiego w cukrowni Klemensów.

W dniu 22. października 1916 założoną została w cukrowni Klemensów w Bodaczowie Grupa miejscowa Wydziału Narodowego Lubelskiego na zasadzie statutu głównego towarzystwa, zatwierdzonego przez Wojsk. Jen.-Gubernatorstwo.

Prezesem obrany został P. Józef Nowakowski.

Nr. F. A. 2813 ex 1916.

17. USTANOWIENIE CEN ZA BULGARSKIE TYTONIE.

Począwszy od dnia 1. listopada 1916 ustanawia się następujące ceny w detalicznej sprzedaży tytoni bułgarskich:

- 1.) Za pudełko kartonowe à 100 gr. tytoniu
1 sorty 4 K — h
- 2.) Za pudełko detto à 20 gr. 1 sorty „ 80 „
- 3.) Za paczkę à 20 gr. tytoniu 2 sorty „ 60 „

E. Nr. 2815/16/F. A. ex 1916.

18. Rozporządzenie Naczelnego Wodza armii z 20 października 1916, *dotyczące akcyzy od zapalek.*

Mocą uprawnień Najwyższej władzy cywilnej i wojskowej, przeniesionych na mnie rozkazem Najwyższego Dowództwa, zarządzam dla obszarów Polski, podlegających administracji

wojskowej austriacko-węgierskiej (obszar okupowany) co następuje:

§ 1.

Wymiar akcyzy.

Akcyza, pobierać się mająca według obowiązujących ustaw krajowych, wynosi od zapalek w opakowaniach do 75 sztuk zawartości jedną kopiejkę, w opakowaniach, zawierających więcej, aniżeli 75 sztuk, dalszą kopiejkę od każdych 75 sztuk i od ułamka tej liczby.

§ 2.

Sposób opłaty akcyzy

Akcyzę opłacać się będzie przez zakupno urzędownie wydanych opasek według wzoru podanego na odwrotnej stronie. Na każdym opakowaniu musi znajdować się taka opaska, zanim przejdzie ono w obieg.

Nałożenie opaski odbywać się będzie, zależnie od zarządzenia Jenerał Gubernatorstwa, przez wytwórcę w obrębie miejsca wyrobu albo w pewnych, w obwieszczeniu Jenerał-Gubernatorstwo oznaczonych miejscach, do których wprowadzone zapalki przekazywane będą od granicy pod zamknięciem urzędowym. Zapalki niezaopatrzone w przepisana opaskę nie mogą przejść w obieg, ani też być wystawiane na sprzedaż.

§ 3.

Istniejące zapasy.

Znajdujące się na obszarze okupowanym zapasy zapalek muszą być w Komendzie obwodowej w której okręgu urzędowym są magazynowane, zgłoszone do dnia 10 listopada 1916 i opodatkowane według §§ 1 i 2 do dnia 1 grudnia 1916.

Wyjęte z pod obowiązku zgłoszenia są zapasy nie przeznaczone do sprzedaży, o ile liczba opakowań 20 sztuk a ilość zapalek 2000 sztuk nie przenosi.

Na zgłoszenie wyda się potwierdzenie. Po uskutecznieniu zgłoszenia nie wolno usuwać

zapalek z miejsca ich zamagazynowania.

§ 4.

Postanowienia karne.

Przekroczenia niniejszego rozporządzenia będą karane o ile czyn karygodny nie podpada pod surowszą karę przez Komendę obwodową grzywną do pięciu tysięcy Koron lub aresztem do sześciu miesięcy.

Obok kary aresztu można nałożyć grzywnę do trzech tysięcy koron.

Obok kary należy orzec utratę zapalek i opakowań, będących przedmiotem orzeczenia karnego.

§ 5.

Obowiązujące ustawy krajowe.

Obowiązujące ustawy krajowe o akcyzie od zapalek pozostają w mocy o tyle oile są zgodne z przepisami niniejszego rozporządzenia.

§ 6.

Wejście w życie

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1. listopada 1916.

Nr. 14813/1/H. R. ex 1916.

19. Wydawanie cukru dla pszczół.

Posiadaczom pszczół wydawać się będzie celem wyżywienia pszczół przez zimę na każdy rój po jednej karcie cukrowej opiewającej na 3. funty cukru. Ta ilość cukru zmieszana z 1 funtem miodu musi wystarczyć do tego czasu, w którym pszczoły same wyżywić się mogą.

Posiadacze pszczół otrzymają karty cukrowe w oddziale handlowym Komendy obwodowej, za złożeniem potwierdzenia z Urzędu gminnego, że rzeczywiście posiadają potrzebną ilość uli.

E Nr. 2859/16 F. A. ex 1916.

20 Podwyższenie ceny papierosów „Tanin 1½“

Z powodu podwyższenia ceny zakupu pa-

pierosów „Tanin 1½“ podwyższa się z dniem 1 listopada 1916 począwszy cenę drobnej sprzedaży tych papierosów z 2½ hal. na 3 hal. od sztuki.

Nr. 17449/ZK. ex 1916.

21. Uregulowanie obrotu skórą.

Celem uregulowania handlu skórą i możliwe skutecznego przeszkodzenia nadmiernemu pośrednictwu, pociągającemu za sobą podbijanie cen nastąpi wobec upływu z dniem 31 grudnia ważności patentów handlowych dla handlu różnego rodzaju skórą, wznowienie tychże patentów dla handlu skórą tylko dla tych handlarzy skór, którzy przez przedłożenie pierwotnie, ważnego patentu handlowego, upoważniającego pod zarządem rosyjskim do ściśle wyłącznej sprzedaży skór (a więc nie w połączeniu z handlem innymi artykułami) mogą udowodnić w sposób wiarygodny, że pod zarządem rosyjskim zajmowali się wyłącznie handlem skór i posiadają w tym celu odpowiedni lokal sprzedażny i składowy.

Każdy handel innymi artykułami, nawet po uzyskaniu w jakiś sposób odrębnego patentu dla tegoż handlu jest posiadaczowi patentu NA WYŁĄCZNY handel skórami najsurowej wzbrowniony.

Wzywa się tedy wszystkich handlarzy skór jak i inne osoby, które posiadają patent handlowy dla handlu skór na rok 1916, by najdalej o 25. listopada 1916 wykazały w Komendzie obwodowej, że i pierwiej, a więc pod zarządem rosyjskim zajmowały się WYŁĄCZNIE sprzedażą skóry. Jeśli więc osoby te zajmowały się pod zarządem rosyjskim oprócz handlu skórą, także handlem i innymi artykułami, traktowane będą na równi z tymi, którzy nie posiadali patentu dla handlu skórami.

Ci posiadacze patentu dla handlu skórami, którym wedle powyższego zarządzenia odnowienie ich patentów na rok 1917 przyznanem być nie może muszą na czas postarać się o korzystne pozbycie swych zapasów przez przepro-

wadzenie najdalej do 31 grudnia zupełnej wyprzedaży i to albo sposobem rolnej rozsprzedaży, albo przez odsprzedanie całego zapasu na rzecz Polskiej Centrali Handlowej w Radowomiu.

Nr. 16816/ZK. ex 1916.

22. Wyrób i sprzedaż chleba i pieczywa.

Rozporządzenie c. i k. Jenerał Gubernatora wojskowego z dnia 13 października 1916 r.

Na podstawie §§ 7. i 8 rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z dnia 11-go czerwca 1916 r., Nr. 61 Dien. rozp. zarządzam co następuje:

§ 1. Do wyrobu chleba w sposób przemysłowy nie wolno używać mąki pszennej zarówno czystej, jak i zmieszanej z innymi gatunkami mąki.

§ 2. Chleb może być wyrabiany w sposób przemysłowy tylko we formie bochenków lub kukiełek, których waga wynosić ma najmniej 1 rosyjski funt.

Wypiek i sprzedaż małego pieczywa wszelkiego rodzaju (bułek, rogalków, bocheneczków i t. p.) jest zakazany.

Pod wyrobem w sposób przemysłowy rozumie się wszelki wyrób pieczywa w celu sprzedaży go osobom trzecim.

§ 3. Komendy obwodowe upoważnia się do zezwalania na wyjątki od przepisów §§1. i 2. w pojedynczych na szczególniejsze uwzględnienie zasługujących wypadkach, a zwłaszcza dla wypieku pieczywa w zakładach leczniczych, jak również dla celów dyetetycznych i religijnych.

§ 4. Piekarze, handlarze i wogóle wszyscy trudniący się sprzedażą chleba obowiązani są wydawać kupującym także chleb krajany w kawałki.

§ 5. Do przemysłowego wyrobu artykułów cukierniczych wszelkiego rodzaju wolno używać mąki pszennej lub żytniej w ilości nie przenoszącej 50% ogólnej wagi ciasta.

§ 6. Wytwórcy i handlarze pieczywa i wy-

robów cukierniczych, jak również przedsiębiorstwa gospodnio-szynkarskie wszelkiego rodzaju mogą podawać gościom pieczywó i wyroby cukiernicze tylko na żądanie lub zamówienie.

Ustawianie naczyń z tymi wytworami na stołach, lub też podawanie tych wyrobów w naczyniach do dowolnego wyrobu jest zakazane.

§ 7. Piekarze, cukiernicy oraz osoby trudniące się sprzedażą pieczywa i właściciele przedsiębiorstw gospodnio-szynkarskich wszelkiego rodzaju obowiązani są umieścić w swoim lokalu przemysłowym w miejscu dla każdego widocznem, odbitkę tego rozporządzenia.

§ 8. Przekraczający niniejsze przepisy karany będzie po myśli rozporządzenia Naczelnego Wodza armii z dnia 19-go sierpnia 1915 r., Nr. 30 Dien. rozp. o karaniu przekroczeń policyjnych i o postępowaniu policyjno-karnem grzywną do 2000 K. lub aretsem do 6 miesięcy.

Prócz tego orzeczoną być może także utrata uprawnienia przemysłowego.

§ 9. Rozporządzenie niniejsze nie zmienia postanowień dotyczących wyrobu chleba i pieczywa dla Zarządu wojskowego.

§ 10. Komendy obwodowe obowiązane są czuwać nad wykonaniem tego rozporządzenia przez przeprowadzanie rewizji w lokalach przemysłowych i lokalach sprzedaży przedsiębiorstw trudniących się przerabianiem mąki jakoteż przedsiębiorstw gospodnio-szynkarskich.

§ 11. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

C. i k. Jenerał Gubernator wojskowy:

Karol Kuk, w. r.

zbrojmistrz polny.

Do § 2. Zakaz sprzedaży małego pieczywa rozciąga się także na lokale restauracyjne, szynki, restauracje kolejowe, kawiarnie, herbarciarnie i t. p. i to nie tylko na sprzedaż w ubikacjach dostępnych gościom, względnie odbiorcom lecz odnosi się także do sprzedaży w ubikacjach tylnych oraz ubocznych lokalu przedsiębiorczego w pokojach przeznaczonych dla obcych i we własnem mieszkaniu przedsiębiorcy.

Do § 4. W tych miejscowościach w których wprowadzono karty chlebowe i mączne dopuszczalnem jest podawanie małych porcyi chleba dla wszystkich bez wyjątku, A WIĘC i DLA OSÓB WOJSKOWYCH TYLKO ZA POPRZEDNIEM ODDZIELENIEM ODPOWIEDNIEGO ODCINKA KARTY CHLEBOWEJ

Do § 5. Smażenie pączków i wypiekanie ciast zbytkowych jest w szczególności wzbronione.

Do § 9. Piekarze, którzy wypiekają dla zarządu wojskowego mają donieść o tem Komendzie obwodowej przedkładając odnośną umowę. Piekarzom tym nie wolno pieczywa wyrobionego dla wojska i według przepisów wojskowych sprzedawać osobom cywilnym, lub poszczególnym osobom wojskowym.

Wzywa się Magistraty i urzędy gminne, aby wręczyły każdemu piekarzowi cukiernikowi i wogóle wszystkim sprzedawcom pieczywa i utrzymującym lokale gościnne po jednym egzemplarzu niniejszego obwieszczenia, które przesyła się razem z Dziennikiem urzędowym, po ściągnięciu od każdego kwoty 10 h., a to celem przybicia niniejszego obwieszczenia w ubikacjach przedsiębiorstwa

Zebraną kwotę należy nadesłać do Komendy obwodowej. Gminnemu Komitetowi Ratunkowemu należy wydać 2 takie egzemplarze z prośbą o zarządzenie, by najlepszej mąki pszenicznej lub pszenicznego grysiku (15%) pierwszy wysyp) nie wydawano piekarzom tylko za pośrednictwem zaufania godnych kupców przeznaczono wprost dla konsumentów prowadzących dom. Celem sprawiedliwego i równomiernego rozdziału byłoby wskazaniem gdyby Komitet ustalił pewną maksymalną ilość najlepszej mąki pszenicznej lub grysiku, którąby naraz wydać można.

Nr. 16816/ZK. ex 1916.

23. Rozporządzenie c. i k. Jenerał-Gubernatorstwa wojskowego z dnia 13 października 1916

Ograniczenie spożywania mięsa.

Na podstawie wyżej umieszczonego rozporządzenia i rozp. wykonawczego Jenerał-Gu-

bernatorstwa z 23. października 1916 Ap. Nr. 85560/6 zarządzam co następuje:

Do § 1. Pod wyrazem mięso należy rozumieć także konserwy mięsne, wyroby masarskie włącznie z szynką i kielbasą. Przyrządzanie, spożywanie i podawanie potraw, które częścią składają się z mięsa są również zakazane. W dniach w których sprzedawanie mięsa i spożywanie mięsnych potraw jest zakazane nie wolno prowadzącym przymysł trzymać na składzie mięsa ani potraw mięsnych w ubikacjach przemysłowych dostępnych dla odbiorców i gości. Wszystkie restauracye także i na dworcach kolejowych oraz pokoje śniadankowe i bufety mają być w tym względzie surowo dozorowane.

Do § 2. W gminach: Frampolu, Goraju, Krasnobrodzie i Zwierzyńcu, gdzie niema urządzonych rzeźni oznaczy Komenda obwodowa przez obw. lek. wet. odpowiednie miejsca rzezi dla tych, ewentualnie sąsiednich miejscowości. Gminy, w obszarze których znajdują się rzeźnie i jatki są odpowiedzialne za wykonanie wydanych brzepisów i regulaminów rzeźniczych.

W Zamościu wolno jest poddać rzezi dla cywilnej ludności miesięcznie: 50 szt. bydła 20 cieląt i 100 świń

W Szczeplesz.	20	"	"	10	"	40	"
We Frampolu	10	"	"	10	"	25	"
W Goraju	8	"	"	5	"	15	"
W Krasnobrodzie	8	"	"	15	"	25	"
W Zwierzyńcu	8	"	"	10	"	26	"
W Starym-Zamościu	4	"	"	5	"	12	"

Rozdział wyznaczonego na rzeź kontyngentu miesięcznego na pojedyncze dni jest rzeczą gminy. Z chwilą gdy wyznaczony kontyngent miesięczny zostanie wyczerpany należy rzeźnię zamknąć i rzeź zastanowić do następnego miesiąca. W każdej rzeźni względnie miejscu wyznaczonem dla rzezi należy prowadzić ewidencję rzezi, (protokół rzezi) według wzoru przesłanego gminie. Równocześnie potrzebne druki należy zawczasu zamówić i pobrać w referacie weterynaryjnym Komendy obwodowej. Każde zwierzę przeznaczone na rzeź ma być kryte paszportem, który należy zachować jako załącznik do ewidencji rzezi. Rzeźnie i miejsca przeznaczone do rzezi kontrolować będzie obwodowy lekarz weterynaryjny. Do nadzoru rzeźni i oględzin mięsa powołani są ustanowieni już umiejący czytać i pisać oglądacze zwierząt i mięsa. Wynagrodzenie oglądaczy zwierząt i mięsa pokrywa się z należytości rzeźnianych uiszcza-

czanych przez strony korzystające z rzeźni. Należyteści te ustanowi gmina i przedłoży je Komendzie obwodowej celem zatwierdzenia. Urzędowy obw. lekarz weteryn. przekona się przy sposobności swoich objazdów służbowych czy ewidencja rzezi jest sumiennie i dokładnie prowadzoną. Gminy są obowiązane zebrać ewidencję rzezi z każdego miesiąca i przedłożyć ją wraz z paszportami zabitych zwierząt do 3-go każdego miesiąca c. i k. Komendzie obwodowej. Zarazem zwracam szczególną uwagę na dokładne prowadzenie ewidencji rzezi, gdyż niniejsze daty posłużą za główną podstawę do odpowiedniego uregulowania zapotrzebowania mięsa i tłuszczu. W gminach w których niniejsze przepisy rzeźniane nie będą ściśle przestrzegane zamknę się rzeźnię, oraz zastanowi się dalszą rzeź bydła niezależnie od dochodzenia karnego przeciw winnym przekroczenia. Rzeź zwierząt oznaczonych w §. 2 ma się odbywać w poniedziałki, środy i piątki w godzinach wyznaczonych przez gminę.

Celem zapewnienia dostarczenia zdrowego mięsa publiczności należy zwierzę przeznaczone na rzeź poddać przed rzezią oględzinom przez oglądacza gminnego w miejscu wyznaczonym przez gminę. Tenże oglądacza ma zbadać po dokonanej rzezi wnętrzności zwierzęcia i mięso, oraz orzec czy takowe jest zdrowe i przydatne do spożycia. Mięso zdrowe należy oznaczyć pieczęcią rzeźni gminnej. Sprzedaż mięsa pochodzącego ze zwierząt nie zbadanych przez oglądacza lub przez tegoż uznanego za niezdrowe i niezdatne do spożycia, oraz sprzedaż wyrobów z takiego mięsa jest wzbroniona. Gmina ma się postarać o ile to się już nie stało o owalną pieczęć do znaczenia mięsa dla oglądacza gminnego z napisem w koło: „Rzeźnia gminna w...“ i w środku umieszczonym datownikiem, któryby umożliwiał dokładne odczytanie kiedy zwierzę było bite w rzeźni i kiedy mięso było oglądane. W rzeźni jakoteż w jatkach ma panować wzorowa czystość. Należy dopilnować, by w rzeźni, ściany, drzwi, okna, stoły, haki na mięso, oraz stajnia przy rzeźni utrzymywano w wymaganej czystości. W jatkach stoły, naczynia służące do wyrobu mięsa, pnie, wagi, ściany, drzwi oraz wszystkie przedmioty znajdujące się w jatkach ma się utrzymywać w czystości.

Osoby wyrabiające i sprzedające mięso mają być również czysto ubrane i posiadać czyste fartuchy dający się wyprać. Mięso wolno sprzedawać li tylko osobom mającym odnośny pa-

tent i tylko w urządzonych na ten cel lokalach. Oglądacza bydła i mięsa jest obowiązany przy każdej sposobności rewidować czy jatki są utrzymywane w czystości i czy mięso wystawione na sprzedaż jest zdatne do spożycia. Mięso niezdatne do spożycia zepsute, zanieczyszczone, nieopieczętowane, zatem nie poddane oględzinom przepisany ulegnie konfiskacie, a właściciel ulegnie surowej karze.

Skóry, kości, łój i t. p. otrzymane przy rzezi jako zajęte po myśli rozp. Jenerał-Gubernatorstwa należy sprzedawać na miejscu w rzeźni uprawnionym do tego kupcom po oznaczonej cenie i nikt inny nie może takowych z rzeźni wywozić. Aż do odwołania należy z każdej świni bitej w rzeźni zachować dla Komendy obwodowej 30 funtów słoniny, którą należy odstawić podług wskazówek handlowego referentu.

Magistraty i urzędy gminne są obowiązane rozporządzenie to ogłosić we wszystkich miejscowościach w sposób praktykowany.

Odpis niniejszego rozporządzenia należy umieścić w każdej rzeźni na miejscu dla wszystkich dostępnem i widocznem. Równocześnie poleca się posterunkom żandarmeryi i straży skarbowej czuwać nad wykonaniem niniejszych zarządzeń, w szczególności należy dopilnować by rzeź się odbywała tylko w powyżej wymienionych miejscowościach, w rzeźniach i miejscach rzezi urzędownie wyznaczonych, natomiast, by nie poddawano zwierząt rzezi w innych miejscowościach.

№. 16879/ZK. ex 1916.

24. Zakaz wywozu bydła z Obwodu Tomaszowskiego.

Wywóz wszystkich gatunków bydła z obwodu Tomaszowskiego do sąsiednich obwodów bez specjalnego zezwolenia Komendy obwodowej jest wzbroniony.

E. №. 16814/ZK. ex 1916

25. Zakaz rozszerzania czasopism.

Po myśli rozp. Wojsk. Jenerał-Gubernatorstwa B. Prez. № 14581 z 16/¹⁰ 1916, E. Nr. 110459 z 22/¹⁰ 1916, i B. Prez. № 15206 z 26/¹⁰ 1916 wzbronione jest wprowadzanie i rozszerzanie następujących peryodycznych pism drukowanych:

Przeglądu Polskiego, wydawanego we Freibury w Szwajcaryi „Kuryera Zagłębiu”.

„Kuryera Poznańskiego” wydawanego w Poznaniu.

„Dziennika Poznańskiego” wydawanego tamże.

Nr. 17595/ZK. ex 1916.

26. Zmiany na stanowiskach duszpasterskich.

Na rozp. Wojsk. Jenerał-Gubernatorstwa Nr. 114992/16 z 5. listopada 1916. Władza kościelna przeniosła Leona Chrościckiego wikaryusza przy kościele katedralnym w Lublinie w tym samym charakterze do Nielisza i Stefana Orławikaryusza w Zamościu w tym samym charakterze do Suśca w obwodzie Tomaszowskim.

27. PRZEGLĄD OBWODOWY.

G M I N A	I Ł O Ś Ć O B E C N Y C H O S Ó B.						
	Mężczyzn	Kobiet	Razem	M O W A O J C Z Y S T A			
				polska	nie-miecka	ruska	rosyjska
1	2	3	4	5			
F r a m p o l	3193	3598	6791	3193	—	—	—
				3598	—	—	—
G o r a j	2694	3088	5782	2692	2	—	—
				3086	2	—	—
K r a s n o b r ó d	3558	3905	7463	3558	—	—	—
				3905	—	—	—
Ł a b u n i e	2419	2722	5141	2419	—	—	—
				2722	—	—	—
M o k r e	4256	4812	9068	4256	—	—	—
				4812	—	—	—
N i e l i s z	3304	3747	7051	3304	—	—	—
				3747	—	—	—
N o w a - O s a d a	3209	3727	6936	3202	4	—	3
				3717	4	—	6
R a d e c z n i c a	3092	3382	6474	3092	—	—	—
				3382	—	—	—
S k i e r b i e s z ó w	2238	2319	4557	2138	—	—	—
				2319	—	—	—
S t a r y - Z a m o ś ć	3587	3924	7511	3587	—	—	—
				3924	—	—	—
S u c h o w o l a	3238	3802	7040	3238	—	—	—
				3802	—	—	—
S u ł ó w	4404	5024	9428	4399	5	—	—
				5020	4	—	—
S z c z e b r z e s z y n	2701	3235	5936	2648	48	—	5
				3168	64	—	3
T e r e s z p o l	2346	2641	4987	2328	18	—	—
				2626	15	—	—

G M I N A	I L O Ś Ć O B E C N Y C H O S Ó B						
	Mężczyzn	Kobiet	Razem	M O W A O J C Z Y S T A			
				polska	nie-miecka	ruska	rosyjska
1	2	3	4	5			
W y s o k i e	2149	2441	4590	2117	12	—	20
				2420	4	—	17
Z a m o ś ć	4741	5522	10.263	4198	535	—	8
				5155	359	—	8
Z w i e r z y n i e c	3807	4263	8070	3582	1	—	224
				3976	—	—	287
<i>Łgólna suma w obwodzie</i>	54936	62152	117088	53951	625	—	260
				61379	452	—	321

D O D A T E K

E. Nr. 7472/1'ZK. ex 1916

28. *Zakaz paszenia bydła na gruncie kolejowym i na szosach publicznych.*

Na skutek rozp. Wojsk. Jenerał-Gubernatorstwa №. 68590/16 z 3 listopada 1916 zarządza się co następuje:

Mimo wydanych pouczeń i zakazów pasania bydła bez dozoru w pobliżu linii kolejowych mnożą się znowu w ostatnich czasach wypadki tego rodzaju.

Pomijając szkody, które ponoszą właściciele bydła przez przejechania zwierząt, tembardziej dotkliwe, że Zarząd kolei wojskowej nie płaci żadnego wynagrodzenia za przejechanie bydła lub konie, narażają wypadki tego rodzaju w wysokim stopniu bezpieczeństwo ruchu, ponieważ przejechanie bydła łatwo może spowodować wykoślenie pociągu, co obecnie jeszcze łatwiej nastąpić może z powodu podwyższonej szybkości pociągów od 1 października b. r.

Przypomina się zatem ludności jeszcze raz

jak najdosadniej, ŻE PASZENIE BYDŁA TAK W GRANICACH LINII KOLEJOWEJ JAK W POBLIŻU TORÓW KOLEI BEZ DOZORU JEST WZBRONIONE, a za przekroczenia tego zakazu karani będą tak ponoszący winę jak i właściciel (lub posiadacz) bydła stosownie do § 1. rozp. Nacz. Wodza armii z 19. sierpnia 1915 *Dzien. rozp.* №. 30 grzywną do 2000 koron, lub aresztem do 6. miesięcy.

Zauważa się przytem, że w wypadku uszkodzenia kolei lub w razie nieszczęśliwego wypadku odpowiada ponoszący winę (oraz właściciel bydła) całym swym majątkiem za całą szkodę wynikłą wskutek nie zastosowania się do zakazu, która to szkoda może być czasem bardzo wielką, a to stosownie do zasad prawa cywilnego (Art. 1382—1385 Cod. Nap.)

Na zabezpieczenie uiszczenia kary i ewen-

tualnych roszczeń zwrotu szkody zostanie bydło w wypadku napotkania go na gruncie kolejowym przez organa c. i k. kolei wojskowej ZAJĘTE (zafantowane). Zajęte było przy równoczesnem wniesieniu doniesienia karnego do właściwej Komendy obwodowej zostanie oddane w tymczasowe przechowanie najbliższemu sołtysowi względnie wójtowi, który wydać je może dopiero na polecenie Komendy obwodowej. Ten sam zakaz będzie stosowany analogicznie do pasania bydła bez dozoru na gruntach należących do drogi publicznej.

29. Ogłoszenie amnestyi.

W uznaniu wzorowego i lojalnego zachowania się ludności obszaru wojskowego Jenerał-Gubernatorstwa względem c. i k. wojsk i władz postanowiło wojskowe Jenerał-Gubernatorstwo rozporządzeniem M. J. Pres. Nr. 15832/16 na pamiątkę tak ważnego w historii narodu polskiego dnia 5 listopada 1916 wszystkim tak w postępowaniu karno sądowem, jak w administracyjnem zasądzonym, a godnym ułaskawienia, karę w zupełności lub częściowo darować.

C. i k. Komendant obwodu:

Julian von Fischer

Putkownik w. r.

